Paolo Cognetti

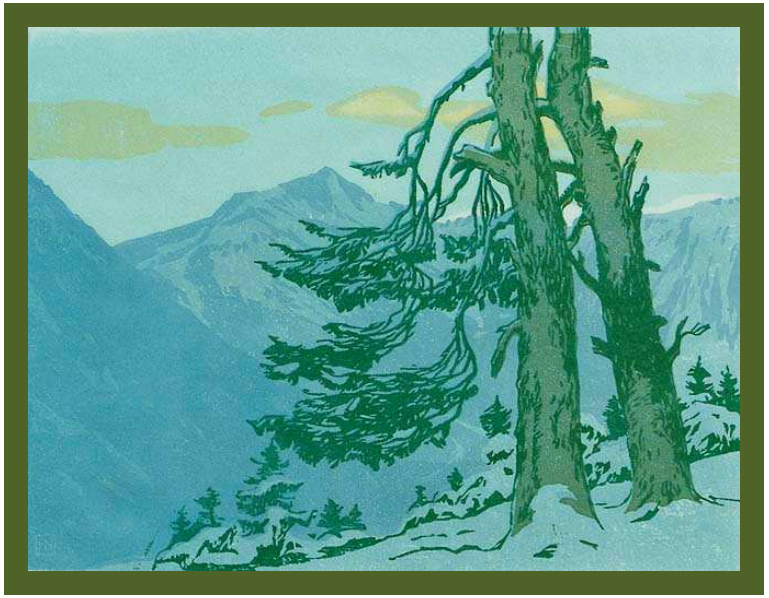

Les vuit muntanyes

CLUB DE LECTURA 86

18 de febrer de 2019

BIBLIOTECA
BAC DE RODA

Vida

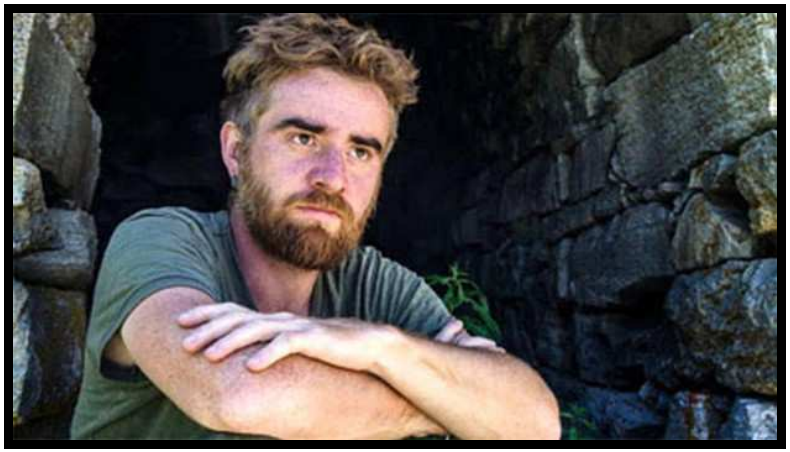

Paolo Cognetti va començar a escriure amb divuit anys. Va estudiar matemàtiques a la universitat i literatura dels Estats Units com autodidacta. El 1999 obté un títol d'estudis a l'*Escola Civica de Cinema* de Milà i durant deu anys es dedica als documentals de tipus social, polític i literari.

El 2003 debuta com a narrador amb el conte *Fare ordine*, guanyador del Premi Subway-Letteratura i l'any següent dins l'antologia *La qualità dell'aria*, a cura de Nicola Lagioia i Christian Raimo. En els anys següents publica els reculls de contes *Manuale per ragazze di successo* (2004), *Una cosa piccola che sta per esplodere* (2007) i *Sofia si veste sempre di nero* (2012).

Després d'una sèrie de documentals sobre literatura americana (*Scrivere/New York*, 2004) el 2010 publica *New York è una finestra senza tende*, seguit el 2014 de *Tutte le mie preghiere guardano verso ovest*. El 2015 treballa en l'antologia *New York Stories* publicada per l'editorial Einaudi. L'altra passió de Cognetti és la muntanya, on hi passa en solitari alguns mesos a l'any. Fruit d'aquesta experiència neix un diari, *Il ragazzo selvatico*, (2013), traduïda al català per Miquel Izquierdo i publicada a Minúscula el 2018 amb el títol d'*El noi silvestre*. El 2014 publica *A pesca nelle pozze più profonde*, una reflexió sobre l'art d'escriure contes.

El 2016, Einaudi li publica la primera novel·la pròpiament dita: *Le otto montagne*, venuda a 30 països ja des d'abans de publicar-se, amb la qual es va adjudicar el Premi Strega 2017, el Premi Médicis 2018, el Prix François Sommer 2018, l'English Pen Translates Award, el Premi Itas, el Premi Viadana i el Premi Leggimontagna.

[Font:Viquipèdia]

Opinions i ressenyes:

UN PAISATGE CLÀSSIC. *LES VUIT MUNTANYES*, UN DELS FENÒMENS EDITORIALS DE L'ANY, PROPOSA UN HONEST VIATGE A L'ESSENCIALITAT DE LA NATURALESA. PER ENRIQUE DE HÉRIZ. BARCELONA - DIMARTS, 06/03/2018

Un llibre honest: com que ve precedit d'un rumor creixent (Premi Strega a Itàlia, Premi Médicis a la novel·la estrangera a França, vendes galàctiques allà on s'ha publicat), és just dir-ho per endavant. *Les vuit muntanyes,* de Paolo Cognetti (Milà, 1978), no promet res que no entregui; es pot inserir en la moda d'un aparent redescobriment de la naturalesa, però això seria una conseqüència de l'escriptura, no la seva causa. És temptador endinsar-se en la lectura buscant la trampa, la filosofia barata, alguna feblesa que expliqui l'èxit massiu, però, a mesura que van passant les pàgines i no apareix el truc, la desconfiança es dilueix en l'agradable sorpresa de trobar-se amb un text honest, que pretén explicar una història ben concreta i ho fa amb eficàcia.
Un llibre clàssic: la història que narra i la manera de narrar-la. No hi ha, ni es pretén, gens d'innovació. Pietro és un nen de ciutat que estiueja en un petit poble on tenen lloc les dues experiències centrals de la seva infància: el descobriment de la muntanya en llargues caminades en companyia del seu pare, rude i entusiasta a parts iguals; i el descobriment de l'amistat en la persona de Bruno, el nen muntanyès que viu tot l'any al poble. A la segona meitat saltem a l'edat adulta: mort el pare, assistim al relat del retrobament entre Pietro, convertit en home de ciutat, i Bruno, adult com ell, que no ha sortit del poble encara. La veu de Pietro explica fins al final tota la història en un amable to convencional que, inevitablement, porta el ressò de London, Conrad i companyia. És un clàssic, dit sigui com a constatació, no com a judici de valor.
Un llibre savi: i no perquè vulgui administrar grans pastilles de saviesa sobre la civilització i la naturalesa o sobre la trobada de l'home amb si mateix davant la immensitat de la muntanya, sinó justament pel contrari. El text és més aviat eixut, tirant a adust. La història se sosté, sí, en idees elementals, però Cognetti té la intel·ligència de no fer-les explícites excepte en dues ocasions interessants: un diàleg entre pare i fill en què se'ns fa entendre que, si vivim submergits en el riu de la vida, el futur no és a la desembocadura cap on s'escola l'aigua, com podria semblar, sinó a la font d'on brolla. És a dir, a l'aigua que encara ha de mullar-nos. Perquè estem dins del riu. Simple. Interessant. L'altra apareix en un diàleg en què Bruno retreu a Pietro l'ús de la paraula natura dient-li, amb raó, que aquesta és una abstracció útil tan sols per als que no hi viuen. «Nosaltres –li diu, referint-se als muntanyencs de debò– no parlem de natura. Nosaltres diem bosc, prat, torrent, coses que es poden tocar amb un dit».
Un llibre doblement útil: la ficció ha de servir per eixamplar la vida, per habitar llocs (en un sentit físic, però també moral, emocional, estètic) que no ens corresponen. Els amants de la natura agrairan que *Les vuit muntanyes* els proposi un viatge al regne salvatge. Els mandrosos, la possibilitat de sorprendre's davant cims, valls i allaus sense abandonar el sofà.

* * *

UNA BONA AMISTAT ÉS UN REFUGI. *LES VUIT MUNTANYES*, DE PAOLO COGNETTI, EXPLICA LA RELACIÓ DE DOS JOVES ALS ALPS ITALIANS. PER JORDI NOPCA (11/03/2018)

Feia pràcticament una dècada -des de *La solitud dels nombres primers*, de Paolo Giordano- que Itàlia no exportava un escriptor jove a tants països com ha passat amb *Les vuit muntanyes*, de Paolo Cognetti. La novel·la, que va guanyar el premi Strega 2017, està en procés de traducció a quaranta llengües, i acaba d'arribar en català a Navona -en una meritòria traducció de Xavier Valls Guinovart- i en castellà a Literatura Random House. Només a Itàlia, del llibre de Cognetti se n'han venut més de 300.000 exemplars. Als Països Baixos n'ha sumat 100.000 més, a Alemanya 50.000 i a França va rebre fa uns mesos el prestigiós premi Médicis. Tot i així, l'èxit de *Les vuit muntanyes* no cal buscar-lo en les sovint rocambolesques receptes dels *bestsellers*, sinó en la literatura honesta i directa que, en aquest cas concret, explica una història d'amistat entre dos nois en un poble dels Alps italians. Qui narra la història és el Pietro, que ha crescut a Milà però que, gràcies al seu pare, ha desenvolupat un vincle profund amb la muntanya. "El Pietro és el meu *alter ego* : ja l'havia fet sortir en dos relats, un de quan és petit i va d'excursió i un altre en què explica com s'enamora d'una noia -diu l'autor-. Quan vaig començar aquesta novel·la volia provar la tercera persona, però, tenint en compte que la sensibilitat del Pietro és la mateixa que la meva, em va semblar que era més honest explicar aquesta història des del jo".
"La meva ficció no neix del buit ni de la imaginació -assegura-. Primer hi ha la vida i el viatge, exterior i interior, i a partir d'aquí elaboro les novel·les". El precedent immediat de *Les vuit muntanyes* és *El noi silvestre*, que Minúscula acaba de publicar en català, traduït per Miquel Izquierdo. Tot i que en italià va aparèixer el 2013, explicava els mesos que Cognetti havia passat en un refugi als Alps per recuperar l'ànim cinc anys abans -just després de creuar la frontera dels trenta- i que no només el van reconciliar amb la natura, sinó que li van permetre retrobar la inspiració literària.
"El moment en què em vaig decidir a transformar el material real en narratiu em vaig proposar dos objectius -recorda-. Volia explicar la relació d'un pare i un fill a través de la passió per la muntanya, i també l'amistat entre dos joves que es reprèn quan són adults". A la novel·la, la trobada del Pietro amb el Bruno, el fill d'un paleta

del poble de Grana on estiueja la família del narrador, li canvia la vida. “Quan són adolescents la confiança entre tots dos és molt maca. En tenen prou amb abraçar-se per ser feliços -explica-. Quan es retroben de grans la vida els ha col·locat màscares, com fa amb tots nosaltres. Ja és una altra cosa”.

L’ambigüitat de l’atracció. El Pietro combina les estades a la muntanya amb la vida a la ciutat. El Bruno, en canvi, no s’ha mogut mai del poble. “Tal com passa a *El gran Gatsby*, de Francis Scott Fitzgerald, el meu narrador diu molt poques coses d’ell perquè s’obsessiona amb un altre personatge -reconeix-. L’atracció que el Pietro sent pel Bruno no és clara i es pot confondre amb l’homosexualitat, però no és exactament això”. Així com la família és vista sovint com una presó, l’amistat protegeix els dos personatges. “De jove, la família em semblava un lloc massa tancat i tan aviat com vaig poder en vaig fugir -admet-. Necessitava teixir relacions amb altres persones. Una bona amistat és un refugi”. L’entorn en què la relació dels dos nois creix és la natura, que a les mans d’escriptors que hi tinguessin menys relació hauria pogut tendir cap a la postal:“La muntanya no és idíl·lica ni un paradís. Tampoc és necessàriament trista i abandonada -explica-. El que jo volia mostrar era una muntanya que il·lusiona i enamora el Pietro, però no tot el que hi troba és felicitat: també hi ha dolor i solitud. Vaig construir un entorn amb tanta paciència i complexitat com si fos un dels personatges”.

Quatre referents de l’escriptor italià:

Ernest Hemingway. Una de les influències estilístiques més evidents de Cognetti és Hemingway. Les frases curtes, l’adjectivació escassa i les estructures aparentment senzilles del premi Nobel són molt presents en la manera d’explicar la història d’amistat entre el Pietro i el Bruno, en la qual els silencis són més importants que les paraules.

Annie Proulx. Una de les autores que l’escriptor italià va tenir al cap mentre escrivia *Les vuit muntanyes* va ser Annie Proulx, sobretot pel conte del 1997 en què es va basar la pel·lícula *Brokeback mountain*. “Els dos personatges d’aquesta història estan totalment fora del món on viuen -explica Cognetti-. Tot i que estan casats, les seves dones no els coneixen de debò. Quan troben petits moments per veure’s se senten bé”. Cognetti va enviar el llibre a Proulx, i en va dir: “Pocs llibres han descrit tan bé de quina manera les muntanyes poden definir la teva felicitat i benestar”.

Jack London. “M’interessa la natura com a frontera i lloc mític: hi ha grans narradors nord-americans que ho han abordat molt bé”, diu l’escriptor abans de citar Jack London, que va explorar la febre de l’or a *La crida del bosc* (1903) i *Ullal blanc* (1906). Cognetti afegeix Herman Melville i Joseph Conrad com a referents viatgers.

Mario Rigoni Stern. “Un dels grans referents de la literatura de muntanya italians del segle XX és Mario Rigoni Stern, i encara que fora del meu país sigui poc conegut ha sigut fonamental per aprendre a escriure sobre la natura”, diu el novel·lista. Entre els seus llibres essencials hi ha *El sargento en la nieve* (1953) i *Estaciones* (2006).

* * *

EL SILENCIO DE LA NATURALEZA CONTRA LA FEALDAD DEL MUNDO. PER JUAN CARLOS GALINDO. PUERTO DE NAVACERRADA (07/03/2018)

Paolo Cognetti (Milán 1978) tiene una relación complicada con la montaña, un tira y afloja con su propio interior que él prefiere calificar de ambivalente. Enmarcado en una barba rojiza, su rostro de mirada franca cambia cuando baja del autobúsy pisa la nieve del puerto de Navacerrada. Mientras el grupo de periodistas convocado por la editorial que publica en España su nuevo libro camina por la montaña bajo una intensa nevada, él habla poco y busca su espacio. Es otro.

“En un mundo de crisis material y de valores en el que las creencias de nuestros padres ya no nos valen, la montaña reduce la vida a la esencia y permite cultivar la amistad. Eso es lo que trato de reflejar en esta novela”, una historia de iniciación en la vida, amistad y amor por la naturaleza; un canto al valor del silencio y la soledad.

En un mundo de crisis material y de valores en el que las creencias de nuestros padres ya no nos valen, la montaña reduce la vida a la esencia y permite cultivar la amistad

“Nunca he dejado del todo la ciudad. Allí encuentro diversidad y la echo en falta cuando estoy solo en la montaña, por la noche, a 2.000 metros, en mi cabaña. Entonces regreso a Milán y veo lo feo que es todo, esa obsesión que hay por la conexión perpetua, ese ruido de fondo y vuelvo a huir para buscar la verdad. Pero la soledad y el silencio no son fáciles, no es algo gozoso”, se explica para trazar un paralelismo con la búsqueda vital de Pietro, su protagonista.

Las ocho montañas es un libro en el que los silencios y la incomunicación entre amigos, entre padres e hijos y entre esposos son losas demasiado pesadas, un relato en el que los grandes cuestiones están abordadas con una engañosa sencillez . “La explicación que te puedo dar a esto es literaria. Empecé escribiendo cuentos y ahí el arte no es contar la historia sino llenar el silencio de significado. Hay escritores de la abundancia que lo cuentan todo. Yo soy de los que quitan, de Hemingway, de Carver, de Salinger”.

A Cognetti le gusta decir que escribe desde la realidad, con su cuaderno y su lápiz, a pie de un lago o en medio de un valle. “Intento que en mi relato la naturaleza sea un ser vivo, que se puedan ver sus sentimientos y cambios de humor como el de ahora”, cuenta mirando al sol que baña de repente la sierra de Madrid. “Eso no es difícil , es bello”.

Dividido entre la visión masculina del mundo de un padre “conquistador y algo ridículo” y al que dice parecerse y una madre magistral a la hora de cuidar las relaciones humanas y cuyo ejemplo le gustaría seguir, Cognetti da un pequeño rodeo antes de explicar por qué cree que su primera novela ha vendido más de medio millón de ejemplares en Italia y ha ganado los premios Strega y Medicis. “Creo que la gente ve una historia sencilla, una vuelta a valores esenciales. Y

también el relato de una amistad entre hombres, un tema clásico que se ha perdido".

Una obsesión occidental y masculina. El padre de Pietro está obsesionado con hacer cumbre, con llegar. El camino no importa. Es una forma de ser, de vivir, de escalar, de escribir de la que Cognetti trata de escapar: "Hay una obsesión por la conquista de las cumbres que es occidental y masculina. En Nepal van a la montaña sagrada y dan vueltas, no suben, está prohibido. Ellos prefieren abrazarla". Puede que no sea una novela autobiográfica pero el autor, como su protagonista, ha encontrado oxígeno vital en las montañas de Nepal y en su silencio. "Voy pronto de nuevo. Hago rutas lejos de los ochomiles, lejos del turismo, de los alpinistas, por lugares en los que saludas a no más de diez personas en un mes", explica con la misma emoción con la que habla de sus estancias en Nueva York. Gozoso conflicto interior.

Salvar lo rural de la extinción. En la novela los protagonistas viven en un mundo esencialmente rural en peligro de extinción. Cognetti cree que su salvación pasa por ganar en excelencia, que se reconozca y se gane dinero. "En el sur de Italia se paga el kilo de patata a seis céntimos. Con eso solo se puede salir adelante si eres terrateniente y empleas esclavos como mano de obra. Es justo que se gane en calidad y se cobre por ello. No se puede volver al campo para morirse de hambre".

* * *

CRÒNIQUES ALPINES DE L'HOME SELVÀTIC. L'ITALIÀ PAOLO COGNETTI ENS PORTA DELS ALPS UNA HISTÒRIA SOBRE ELS PAISATGES D'INFANTESA, L'AMISTAT, LES RELACIONS PARE I FILL I LES DUES CARES DE LA MUNTANYA. UNA AVENTURA HEREVA DEL 'HUCKLEBERRY FINN' DE MARK TWAIN PER LA TENDRESA, LA FORÇA I AUTENTICITAT DE LA NATURA I L'HOSTILITAT DELS ESPAIS URBANS. PER ÀLEX MILIAN (23 D'ABRIL DE 2018).

La traducció catalana de l'última novel·la de Paolo Cognetti, *Les vuit muntanyes*, arriba precedida d'una campanya publicitària que insisteix en els premis literaris rebuts i l'èxit de vendes a Itàlia, França o Alemanya. Amb tota la raó.

Les vuit muntanyes parla de la **geolocalització dels sentiments**, d'aquells llocs que esdevenen el paisatge propi siguen, o no, casa nostra o que esdevenen casa nostra, siguen o no el nostre paisatge habitual. La novel·la furga en els escenaris que es queden marcats al cervell des de la infantesa a través de la història d'un personatge que es queda per sempre a les muntanyes que el van veure nàixer (el Bruno) i un altre (el Pietro) que hi torna periòdicament a retrobar-se alhora que busca en totes les muntanyes del món aquella muntanya de la infància, la primera, la que comparteix amb el Bruno: el **Grenon**, el massís sobre el poble de **Grana**.

Les vuit muntanyes no és exactament una novel·la riu però deu molt al *Huckleberry Finn* de **Mark Twain**: la tendresa dels personatges, que va més enllà de la infantesa dels protagonistes; la potència irrefrenable de la natura, que és tan evident en les allaus dels Alps italians com en les crescudes del **Mississipí**; i les ciutats, que són tan hostils per als fills de les muntanyes com per als viatgers del rai.

Però, com totes les grans novel·les, *Les vuit muntanyes* tracta de molts altres temes: les relacions entre pares i fills, la **incomunicació** entre ells, els secrets familiars que amaguen el passat; el passat que torna com les estacions; el fill que troba, en el seu propi rostre, els gestos del pare; i **l'amistat incondicional**, amb els misteris i les contradiccions que amaga. Bruno i Pietro només es truquen per telèfon un cop a la vida, però la seua amistat renaix a cada trobada, malgrat el silenci de lustres.

L'un i l'altre procedeixen de mons diferents. Pietro ha nascut a **Milà** i són els seus pares, amants de la muntanya on van nàixer però a la qual no poden tornar, que cerquen un poble prop dels Alps per passar-hi els estius. És a Grana on Pietro coneixerà Bruno, el darrer nen nascut allà, pastor de cabres i que esdevindrà el reservori últim de coneixements pràctics com l'elaboració del formatge toma o el funcionament de l'alpeig, l'activitat agrícola i ramadera que es practica a l'estiu a l'alta muntanya, als Alps, normalment relacionada amb la transhumància. Aquesta paraula és un catalanització que ha decidit fer servir de l'italià ***alpeggio***, potser per primera vegada en català, el traductor **Xavier Valls i Guinovart**.

Menció especial mereix aquesta traducció. Xavier Valls s'ha hagut d'enfrontar al **riquíssim vocabulari** de muntanya i alta muntanya, d'alpinisme, de ramaderia i de construccions tradicionals que Cognetti fa servir amb profusió (per exemple, rost, posta, bast o, és clar, tartera) i la diversitat de la vegetació, dels verns i els bedolls als làrixs i els rododendres.

Valls el fa servir amb naturalitat i fuig de les cursives, fins i tot quan les paraules són barbarismes, com l'esmentat **alpeig o el toma**, el formatge típic de la zona **o la baita**, la cabana típica de l'alta muntanya italiana. Només les paraules del **piamontès**, que també Cognetti posa en cursiva en l'original, repeteixen la cursiva: La *brenga* (el làrix), l'*arula* (el pi cembra) o el *berio* (la pedra) i els que més fa servir: l'*adret* i l'*envers*, les parts assolellada i obaga de la muntanya, respectivament.

Les dues cares de la muntanya seran també **les dues cares de la natura** i les dues visions que els personatges tenen sobre la natura: la idealitzada pels urbanites i la realista dels muntanyencs. En paraules del Bruno: "Sou els de ciutat els que en deien naturalesa. Al vostre cap és tan abstracta que el nom també és abstracte. Nosaltres aquí diem bosc, pastura, torrent, roca, coses que un pot indicar amb el dit. Coses que es poden fer servir. Si no es poden fer servir, no els posem nom perquè no serveix de res". Tot i això, en Bruno acaba sent també un homenatge a la memòria secular, a la saviesa arrelada, a la mateixa cultura: Bruno és, en bona part, **l'home selvàtic**, l'*Omo servadzo* que va ensenyar a la humanitat que el quall es treu d'un "trosset d'estómac de vedell" i que ell mateix descriu així: "Per a nosaltres és un home antic que vivia als boscos. Amb cabells llargs, barba, tot cobert de fulles. De tant en tant feia la ronda dels pobles i la gent el temia, però igualment li deixava a fora alguna cosa per menjar, per agrair-li que ens hagués ensenyat a fer servir el quall". Doncs, això. Gràcies, Paolo.

UN VITALISTA A LES ALTURES. PER **MATÍAS CROWDER** (22-06-2018).

Que es tracti d'una novel·la que es torna *best-seller*, allà on es ven, genera la desconfiança immediata del lector que busca qualitat, i que s'aparta, com si li repel·lís, de les suposades «bombes literàries» del moment. Però *Les vuit muntanyes* de Paolo Cognetti (Milà, 1978) no és només un fenomen literari, amb més de 300.000 exemplars venuts a Itàlia i traduït a 37 països, sinó que ha estat premiat amb importantíssims guardons, com el Premi Strega a Itàlia i el Médicis a França. Cas particular en el qual un *best-seller* és alhora una novel·la d'una qualitat única i una sonda incommensurable cap a les profunditats ocultes dels éssers humans, amb totes les qualitats per tornar-se un clàssic a llarg temps.
En la seva versió en català, traduït per Xavier Valls i Guinovart, i publicat per Navona Editorial, la novel·la ens arriba amb la seva aparent senzillesa narrativa, per embolicar-nos en una apassionada recerca per la identitat, un viatge vital que ens porta a les altures.
Pietro és un nen de ciutat que estiueja en un petit poble en el qual ocorren les dues experiències centrals de la seva infància: el descobriment de la muntanya en llargues caminades en companyia del seu pare, esquerp i entusiasta per igual, i de la seva mare, a qui recorda com una persona plena de vida. És en aquest idíl·lic indret on descobrirà l'amistat en la persona d'en Bruno, el nen que viu tot l'any al poble.
Mort el pare, la novel·la fa un salt temporal, fins que aquells dos nens es retroben ja adults. Pietro s'ha convertit en home de ciutat, mentre que Bruno no ha sortit del poble en tota la seva vida. La veu de Pietro explica fins al final la història en un to que porta amb si el ressò dels grans escriptors de tots els temps, tota l'escriptura de Paolo Cognetti no deixa d'estar carregada d'un component clàssic.
Amb aquell paisatge agrest dels relats de Jack London que no es mantenia neutral, sinó que carregava contra els éssers humans, empenyent-los cap als extrems. Tot això armat d'una escriptura seca, sense floritures, que fa recordar a Ernest Hemingway, i aquesta recerca del verdader esperit humà tan present en tot Conrad.
El cim de la muntanya i tota la seva orografia no només és física, la dels Alps italians, els seus pics, valls i allaus, la seva recerca d'altitud moltes vegades serà un salt al buit. La paternitat, el record de temps pretèrits, l'amistat masculina, són els temes centrals del veritable tresor literari que tanquen les seves pàgines.
Paolo Cognetti, que durant diversos mesos a l'any viu en una cabana a 2.000 metres d'altura, assegura en les presentacions al seu pas per Espanya que «la naturalesa és un tema que ressorgeix al segle XXI, quan la ciutat s'ha convertit en el lloc que concentra la cultura i l'art». La novel·la descriu alhora la mort d'aquella societat de l'alta muntanya, desapareguda a partir dels anys 50, i l'èxode del jovent cap a les grans ciutats.
La muntanya és el material de la novel·la, però alhora, part important en la vida de l'escriptor italià, que fa anys es va extradir a les seves altures per dedicar-se únicament a l'escriptura, com una rara espècie d'ermità modern. De formació autodidàctica, Cognetti va estudiar matemàtiques i cinema, per bolcar-se més tard a la vida de narrador, emparat sota l'empremta dels que Cesare Pavese deia «escriptors bàrbars», aquells que van a la guerra, a l'aventura, a traficar amb pells a la frontera o a buscar or en el llunyà Oest.

* * *

La muntanya màgica. Per Jordi Llavina (02-06-2018)

Com passa amb qualsevol gran novel·la, també l'argument d'aquesta és **una mera excusa per bastir una sòlida reflexió artística sobre la vida**. La història dels amics Pietro i Bruno m'ha semblat, goso dir-ho d'entrada, una obra mestra; un *capolavoro*, que se'n diu en italià.
El títol prové d'una antiga història nepalesa, que, *grosso modo*, assegura que hi ha dues menes de persones: les que dediquen la seva existència a atènyer el cim de les vuit muntanyes més altes del món, i les que se centren en una de sola, la muntanya fonamental, i no se'n distancien mai. (En l'obra, també hi apareix l'antilogia que representen les figures del constructor i el dilapidador.) És el que passa amb aquests dos amics de la infantesa. En Pietro -o Berio, com l'anomena en Bruno: una manera de dir *pedra* en el seu dialecte- estima la muntanya on l'han dut de ben petit els seus pares, i, a pesar que hi ha una època en què renega del llegat del pare -un muntanyà fet a la seva, un punt entotsolat-, sempre hi acaba tornant. El futur, li havia dit un cop aquest, no és l'aigua del corrent que fa via avall, sinó que és el fet de remuntar a la font originària: "Mira cap amunt, a l'espera del que ha d'arribar [...]. El futur és l'aigua que baixa de dalt, portant perills i sorpreses". Per la seva banda, en Bruno és un jove que estima tant la muntanya i el lloc natal que decideix quedar-s'hi tota la vida, potser bo i acceptant que vindran temps magres, com realment s'esdevé.
La història no pot ser més clara, i **Cognetti la fa avançar de manera ordenada, lògica**. No hi ha cap exhibició de retòrica narrativa. Tot, en aquest llibre, ens arriba sense mica d'il·lusionisme, tot hi sembla natural, si és que podem concebre res de natural per a un artifici artístic com és una novel·la. Diria, fins i tot, que resulta ociós parlar de versemblança: *Les vuit muntanyes***és el llibre d'una veritat profunda, amb uns personatges que se'ns imposen com se'ns imposen**, a vegades, alguns records fondos o la visió d'un paratge d'una bellesa admirable. Els tres personatges esmentats són tres solitaris recalcitrants. Tots tres, a la seva manera, fugen del món. El pare ho fa amb una càrrega onerosa: la feina, l'àncora de la família (i també la mort accidental del cunyat, que arrossegarà sempre). En Bruno, d'una manera incondicional: no es mourà mai del seu lloc. En Pietro, viatger irredempt, no sols fuig del món, no volent fer mai arrels enlloc, sinó que també ho fa de les relacions amoroses estables. La mare d'en Pietro, per contra, és la dona que vetlla, que assegura tothora el retorn dels seus.

Encapsular l'essència del viure

L'any 1984 la família arriba a Grana, un llogaret perdut de la Vall d'Aosta, prop de Milà, i hi comença a construir una memòria que permetrà als seus membres de resistir els embats del món de la plana (el traüt de la ciutat, la seva realitat grisa i ofegadora): "Em sembla bé que la meva edat rebel comencés a la muntanya, com tot el que ha tingut alguna importància per a mi". Si he escrit que ens trobem davant una obra mestra és perquè la relació de pare i fill -com la relació entre el pare i el fill de *L'illa*, de Giani Stuparich, novel·la que també es construïa a partir de dicotomies- és un prodigi d'anàlisi i de descripció. Els silencis tan llargs, les paraules justes... Allò que el fill descobrirà de son pare un cop aquest ja és mort: "Ai, sí, no hi ha res com la muntanya per recordar". Si he escrit que em sembla una obra mestra és perquè el llibre té la capacitat d'encapsular alguna cosa essencial del viure, l'intangible d'unes emocions universals. I també perquè, per aquesta història, hi passa el temps -com hi passa per *La muntanya màgica*, de Mann-. El lector sent l'emoció de reconèixer aquest pas, i, de tant en tant, sent la fiblada que es deriva del dolor dels personatges o l'eufòria que es desprèn d'haver fet -aquests mateixos personatges- una descoberta entranyable.

BIBLIOTECA BAC DE RODA
C. d'en Bac de Roda, 1 bis. 08510. Roda de Ter.
Tel.: 938540077. A/e:b.rodadeter.br@diba.cat
Facebook: www.facebook.com/BibliotecaBacdeRoda

BIBLIOTECA
BAC DE RODA

© Biblioteca Bac de Roda, 2019